

Initiativet til fonden udgik fra J. C. Christensen, der allerede i november 1918 indså, at de mange forskellige indsamlinger til fordel for sønderjyderne burde samles under en central-komité. Landsdelens behov for hjælp var stort og påtrængende, og det gjaldt om ikke at splitte kræfterne for meget. Fondens blev da også, bortset fra et par intermezzi i 20'erne, en institution, der samlede folk på tværs af de dybe skel i den grænsepolitiske opfattelse til et fælles humanitært arbejde for de sønderjyske landsmænd.

Lektor Kretzschmer har givet en ikke altid lige klart disponeret, men grundig oversigt over fondens virksomhed fra dens oprettelse til nu. Formelt er den ganske vist ophævet i 1953, men der fungerer stadig en række legater, skabt af fondens kapital, til støtte af danskheden nord og syd for grænsen. Bogen er overvejende bygget på fondens arkiv og forhandlingsprotokollerne.

Der redegøres for alle de forskellige områder, hvor Den sønderjydske Fond har ydet tilskud til sønderjyder og sønderjyske institutioner. Fondens formål var at lindre de tunge virkninger af krigen, og man bestræbte sig almindeligvis på at overholde denne regel ved anvendelsen af fondens midler. Efterhånden som årene er gået, er det blevet sværere og sværere at gennemføre dette formål konsekvent. Også folk, der ikke direkte havde været berørt af krigen, har fået hjælp.

Som bilag til bogen findes en liste over de vigtigste udgiftsposter i perioden 1919-59 og over de midler, der frem i tiden er bevaret til gavn for Sønderjylland. Det fremgår, at der er uddelt mere end 13 mill. kroner, og at ca. 20 pct. af støtten er givet syd for grænsen. Desuden bringes en liste over de kvinder og mænd, der har siddet i fondens ledelse eller har virket i amtskomiteerne i Sønderjylland.

H. P. Clausen.

Mogens Seidelin: Den Seidelinske slægtsbog. I-II. (Eget forlag, Odense, 1943-1960). 923 s., 4°.

Dette kæmpeværk om den danske slægt Seidelin dækker dens seks første slægtled regnet fra stamfaderen, byfoged i Helsingør Michel (død 1616); det spænder således over perioden fra ca. 1600 til op i 19. århundredes første halvdel. Forfatteren har nedlagt et omfattende, flittigt og dygtigt arbejde i det store værk, der efter sit anlæg nærmest minder om de »samlinger«, som en ældre tids historikere undertiden udgav. Det er således ikke rene stamtavler der bringes, men fortrinsvis biografier af slægtsmedlemmer og i slægten indgiftede personer. Det standser dog ikke dermed, idet en række apropos'er til apropos'er føjes til. Som eksempel kan tjene, at da det omtales, at en af de i slægten indgiftede i 1743 havde opført Blegind præstegård syd for Århus, føjes et stykke til om den betydning præstegården i 1850'erne havde for forfatteren Sophus Bauditz, og ikke nok med det, så føjes også til et stykke om præstegården i Hjørring, fordi den senere afløste den i Blegind.

Værket om slægten Seidelin bevæger sig således langt uden for sit egentlige emne. Forfatteren har da også udnyttet et meget stort utrykt kildemateriale, og da de behandlede personer repræsenterer så at sige alle befolkningslag, bliver bogen en fundgrube for den historiker, der søger illustrerende eksempler til belysning af samfundstilstande i perioden. I de kommende tider vil bogen utvivlsomt også i arkiver og biblioteker blive en søgt opslagsbog på grund af de mange navne, personregistre henviser til. I første bind drejer det sig om ca. 1.800, i andet bind i alt 5.176 personer, alle - i hvert fald i 2. bind - nogenlunde jævnt fordelt over hele landet.

Mogens Seidelins arbejde er et vidnesbyrd om de betydelige værdier,

som den dygtige slægtshistoriker støder på under sit arbejde. Det må hilses med største glæde, når slægtshistorikeren som her dernæst har været i stand til at fremstille iagttagelserne i en form og et omfang, der vil gøre det færdige resultat til en materiale-samling, som historikeren bestandig vil kunne drage nytte af. Det skal endelig tilføjes, at noteapparatet er mønsterværdigt, og at den smukt udstyrede bog på de fleste sider er fængslende læsning.

Vagn Dybdahl.

A. Falk-Jensen og H. Hjorth-Nielsen: *Candidati og examinati juris 1736-1936. Candidati politices 1852-1936. Candidati actuarii 1922-1936. V. Personregister. (Gad, 1959). 191 s.*

Det overordentlig fortjenstfulde personalhistoriske værk er nu afsluttet med et personregister, der omfatter næsten samtlige forekommende navne. En del såkaldt »almindelige navne med endelsen »sen« er formentlig af pladsmæssige og økonomiske grunde – udeladt, et forhold, der dog for selve kandidaterne ingen rolle spiller, da værket er alfabetisk; for hustruernes vedkommende er alle med. Den mulighed, der i registret havde været for en adskillelse af de tre typer, er ikke taget i betragtning; men det havde måske også i typografisk henseende været for kompliceret at gennemføre.

Finn H. Lauridsen.

Svend Thomsen, Drude Lange og Irmelin Nordentoft: *Københavns bibliografi. III. (Københavns Kommunebiblioteker, 1960). 487 s.*

Den store bibliografi over litteratur om København, hvis foregående bind tidligere er omtalt her i tidsskriftet, er nu afsluttet med dette 3. bind. Hovedemnerne er: teknik, tekniske er-

hverv, handel (i disse to sidste grupper også enkeltvirksomheder), læge- og sundhedsvæsen. Som for de to første binds vedkommende gælder det også om dette, at det er af største betydning også for historikere, der ikke just nærmer sig emnerne ud fra specielle københavnske synspunkter. Bindet slutter med et særdeles nyttigt stikordsregister. I et sådant kan man naturligvis altid finde inkonsekvenser; men hovedindtrykket er dog, at megen omhu og alsidighed har ligget til grund for udarbejdelsen. Den prisværdige præcision i udgivelsen må påskønnes, ligesom dansk historieforskning i det hele må hilse det store værk velkommen med taknemmelighed og med ønsket om, at de supplementshæfter for litteratur efter 1950, som halvt om halvt bebudes i forordet, må blive til virkelighed.

Vagn Dybdahl.

A. Scharff: *Schleswig-holsteinische Geschichte. Ein Überblick. Særligt af Geschichte der deutschen Länder. »Territorien-Ploetz«.*

»Ploetz« er et begreb i den tyske litteratur, som vi ikke i Danmark har sidestykke til. Under dette navn går en række historiske opslagsbøger, der indeholder en uendelighed af fakta og data i en let tilgængelig form. Der findes f. eks. et »Auszug aus der Geschichte«, en »Hauptdaten der Weltgeschichte«, en »Konferenzen und Verträge«, for blot at nævne nogle og dertil er nu kommet en »Territorien-Ploetz«, d. v. s. en opslagsbog vedr. de forskellige tyske landes historie. Professor Alexander Scharff, Kiel, har bidraget med oversigten over Slesvig-Holstens historie. På 90 sider inklusive registre og kort har han formået at give en fremstilling, der dels indeholder en masse kendsgerninger, men samtidig giver en udviklingslinie, således at bogen er læ-